తెర

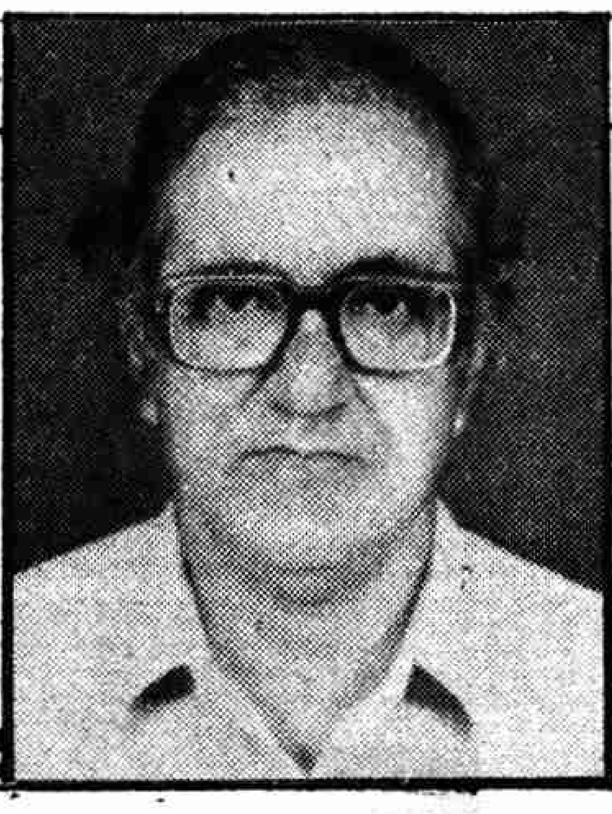

ఎ.వి. రెడ్డిశాస్త్రి

"నే నుసంగీత విద్వాంసుడ్నండీ" అన్నాడా పెద్దమనిషి తలెత్తి చూసేను. పొందూరు ఖద్దరు ధోవతీ, లాల్చీ, కండువా, ముఖాన్న విభూతి రేఖలు, వాటి మధ్యని కుంకు బొట్టు దుస్తులు కొద్దిగా మాసినట్లుగా అనిపించింది. "చెప్పండి" అన్నాను. "పండిత పామర రంజకంగా ఓ కచేరీ చేయ్యాలని సంకల్పం, అందుకు మీ సహాయం వుంటే......" మాటని పూర్తి చేయ్యకపోయినా అతని వుద్దేశం తెలిసింది. గొంతులో వెలక్కాయ పడ్డట్టయింది. అయిష్టంగానే అయినా నా వుద్దేశాన్ని స్పష్టంగా చెప్పక తప్పలేదు. "అయ్యా, యీ వూర్లో రసజ్ఞులు అనేవాళ్లు అస్సలు లేనేలేరు. ఇక్కడున్న వాళ్లందరివీ బొత్తిగా చవకబారు అభిరుచులు. ఇలాటివాళ్లకి శాస్త్రీయ సంగీతం వినిపించడంఅంటే, చెవిటిముందు శంఖంవూదినట్లే. మీ సభ రసాభాసు కావడం తప్ప వేరే ప్రయోజనం ఏదీ వుండదు. అంచేత నా మనమనేదేటంటే, మీ పాండిత్యానికి గుర్తింపుగా ఏదో తృణంవో, పణంవో చేతులో పెడ్తాం. దాంతో తృప్తిపడి మరేదేనా వూరికి వెళ్లి మంచి శ్రోతలముందు కచేరీ చేస్కోండి" అన్నాను.

నా మాటలకి విద్వాంసుడు బాగా చిన్నబుచ్చుకున్నట్టు కనిపించేడు. కాసేపు నిశ్శబ్దంగా కూర్చొని, ఓ నిట్టూర్పు విడిచి "అయ్యా! నాకు డబ్బు ముఖ్యంకాదండీ! అవసరమైతే ఆకలైనా భరిస్తానుగాని, నా విద్యని గమనించని వాళ్లనుండి, వాళ్లిచ్చే దాన్ని వుత్తి పుణ్యందానంగా మాత్రం స్వీకరించలేను. ఇలా అన్నందుకు మన్నించండి. తమకి వీలుపడితే నా కచేరీ యేర్పాటు చేయించి, పాటపూర్తయినాక యివ్వదలుచుకున్నదేదో యివ్వండి. అలావీలు పడదంటారా, నా దారిన్నేను పోతాను."

ఇదేం తిక్కమనిషిరా అనిపించింది- మా వూరి జనాలకి చవకబారు అభిరుచులుతప్ప, మంచి అభిరుచుల్లేవని చెప్పినా అర్థం చేస్కోడే! అయితే ఆయన్నిచూస్తుంటే మాత్రం ఎందుకో ఆర్ద్రిభావం కలిగింది. అతని అభ్యర్ధనని కాదనడానికి మనస్సు అంగీకరించలేదు. కాసేపు నాలోనేనే తర్కించుకొని యిలా అన్నాను.

"మీపాట కచేరీ యేర్పాటు చేయిస్తానుగాని ఓ షరతుకి మీరంగీకరించాలి విద్వాంసుడిచేత కచేరి చేయించి, అతను మనసులో బాధపడేలా చేయ్యడం నాకిష్టంవుండదు. అంచేత మీరు తెరవెనకాతల కూర్చుని కచేరీ చెయ్యాలి, తెరకివతల మా అలగా జనం కూర్చొని ఈపాటవింటారు. మా వాళ్లు మీపాటకి ఏరకంగా స్పందిస్తారో మీ కళ్లబడకుండా వుండడమే మంచిది. ఒకవేళ మీ అదృష్టంబావుండి, మీపాట కచేరీ రక్తికట్టిందనుకోండి, అంతకన్నా కావలసిన అదృష్టం ఏంవుంటుంది?" అన్నాను.

షరతుకి అంగీకరించేడు పండితుడు. అతగాడికి తన పాండిత్యంమీద, సమ్మోహనశక్తిమీదా వున్న విశ్వాసం చూస్తుంటే, నాకు నిజంగా ఆశ్చర్యం వూపేసింది, నవ్వూవొచ్చింది.

సరే మావూరు స్కూల్లో సంగీత సభా కార్యక్రమం యేర్పాటు చేయించేను. విశాలంగా వున్న ఒక హాలులో బల్లల్తో స్టేజి కట్టించి, దానికి ముందుగా తెర

ఏర్పాటు చేయించేను. పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్లు ఎటువంటి రావణాసురుళ్లో మీకు తెల్సియందికాదు. మావూరి పంచాయితీకి నేను సర్పంచ్‌ని. ఏతావాతా మా వూర్లో నామాట సుగ్రీవాజ్ఞ. నా పిలుపుని చచ్చినట్టు మన్నించి, వూరిజనం వల్లా- అంటే ముసలీ, ముతక, పిల్లా జెల్లా అంతా వచ్చేశారు సభకి. విద్వాంసుడు యింకా స్కూలు ప్రాంగణం చేరుకోలేదప్పటికి నేను మైకు అందుకొని చెయ్యావలసిన హెచ్చరిక చేసేను, "ఇష్టంవున్నా లేకపోయినా చచ్చినట్టుకూర్చుని సంగీతం వినవలసిందే. ఎవరైనా బరితెగించి పిల్లికూతలు, కుక్కకూతలు కుయ్యడంగాని, వెకిలి నవ్వులు చెయ్యడంగాని చేశారో - అటువంటి అల్లరికి దిగినవాళ్లకితగిన శాస్తి జరుగుతుంది. ఆనక ఏడ్చి, మొత్తుకొని లాభంలేదు." ఈ వార్నింగ్ వజ్రాయుధంలా పనిచేసింది- చేరిన జనంలోంచి ఒక్కడంటేఒక్కడుకూడా కిక్కురుమనకుండా, కుక్కిన పేలల్లా కూర్చున్నారు సభ జరుగుతున్నంత సేపున్నూ.

ఇక్కడ నేను అతిగోప్యంగా దాచుకు వస్తున్నా స్వవిషయం మనవిచేస్తాను. ఈ పల్లెటూరి రాజకీయాల్లోకి ప్రవేశించేక తప్పనిసరిగా దాదాగిరీ చెలాయించవలసివస్తోంది. కాని నేను మద్రాసులో చదువువెలగ బెట్టిన రోజుల్లో నా అవతారం మరోలా వుండేది. చెప్పొద్దూ, నాకు కర్నాటక సంగీతమంటే ఎంతోయిష్టం. మద్రాసులో జరిగే ప్రతి సంగీత కచేరీకి విధిగా హాజరవుతూ వుండేవాడ్ని. అంచేత చెప్పొచ్చే దేవిటంటే, మంచి సంగీతం తాలూకా అనుపానులన్నీ నాకు బాగా తెలుసు.

కచేరీ ఆరంభంవయింది. విద్వాంసుడు హంసధ్వని రాగంలో 'వాతాపిగణపతింభజే' ఎత్తుకున్నాడు. అతని ఎత్తుబడి విధానం చెవిన పడీపడగానే గ్రహించేశాను యితగాడు నిజంగానే కృషీ, పాండిత్యం వున్న విద్వాంసుడని. అయితే యేంలాభం? తెరకి యివతల కూర్చున్న వాళ్లు అసలు సిసలైన అలగాజనం. కేకలు, ఈలలు, అరుపులు, గెంతులు సంగీతంగా చెలామణి అవుతున్న వాతావారణంకి అలవాటుపడ్డ వాళ్లు వీళ్లంతా, విద్వాంసుడి ఆలాపనల్లో వినపడుతున్న సొగసులు వాళ్లకేం తెలుస్తాయి? ముత్యాల్లాంటి కీర్తనలు గానం చేసినా, జనాల్నుంచి ఏ రకమైన ప్రోత్సాహం, స్పందనా లభించక పోవడంతో బాగా నిస్పృహ పడిపోయేడు విద్వాంసుడు.

సభ ముగిసింది. హర్షధ్వానాలు, కరతాళధ్వనులు యిలాటివేవీలేవు. నాకూ, నా దాదాగిరికి జడిసిన జనాలు కిక్కురుమనకుండా స్కూలు బిల్డింగు ఖాళీచేసి వెళ్లిపోయేరు.

తెరతప్పించి విద్వాంసుడ్ని చూద్దునుకదా కన్నీళ్లతో ఎంతో దయనీయంగా కనిపించేడు. ఎటువంటి జనాన్నైనాసరే, తన సంగీత మాధుర్యంతో మంత్రముగ్ధుల్ని చెయ్యగలనని ఆయనగాని భావించివుంటే, నిజంగానే ఆయన ప్రజ్ఞకి శృంగభంగంవయింది.

నన్నుచూసి గద్గదస్వరంతో యిలా

తెరతప్పించి విద్వాంసుడ్ని చూద్దునుకదా--- కన్నీళ్ళతో ఎంతో దయనీయంగా కనిపించేడు. ఎటువంటి జనాన్నైనా సరే, తన సంగీత మాధుర్యంలో మంత్రముగ్ధుల్ని చెయ్యగలనని ఆయనగాని భావించివుంటే, నిజంగానే ఆయన ప్రజ్ఞకి శృంగభంగమయింది.

అన్నాడు! "అయ్యా, నాకుతెలీలేదు- నా కచేరీ యింతలా అరణ్యరోదనమవుతుందని. మన్నించండి- తమని బోలెడు శ్రమపెట్టినందుకు. అయినా మీరు అన్యథా భావించనంటే మరొక్క చిన్నప్రార్థన-" అని ఆగేడు. నీరు నిలిచిన అతని కళ్లల్లోకి చూడగానే అతని కోరిక ఎటువంటి దేనా తీర్చాలనీ ఆవేశం కలిగింది. "చెప్పండి- నేనేం సహాయం చెయ్యగల్నో" అన్నాడు.

"మరేంలేదు- రేపు మళ్లీ మరొక్కసారి యీ శ్రోతల్తోనే సభ ఏర్పాటు చేయించండి. ఇవాళ నా పాటకి తట్టుకోలేక తలపట్టుకున్న యీ శ్రోతలే, రేపు నా పాట విని సంతోషంతో ఎగిరిగంతులు వెయ్యకపోతే చూస్కోండి- నా ప్రాణాలు తీసి మీ ముందు పెడతాను."

పరాజయం అతన్ని అంతలా కలచివేసినందుకు చాలా బాధపడ్డాన్నేను. అతన్ని ఎలా వూరడించడం? మెరుపులా ఓ ఆలోచన మెరిసింది మనసులో. ఎలాగైనా అతగాడి మనసుకి తృప్తి కలిగించి మరీ మా వూరినుండి పంపించాలి- అదీ నా నిర్ణయం. మనసులో అప్పటి కప్పుడే ఓ పథకం రూపుదిద్దుకుంది. అంచేత విద్వాంసుడు కోరిన విధంగా మర్నాడు మళ్లీ కచేరీ ఏర్పాటు చెయ్యడానికి అంగీకరించేను. అయితే షరా మాత్రం మామూలే అని చెప్పేను. "తెర వెనక భాగోతంవేకదా- అలాగే కానివ్వండి"

అన్నాడు పండలుడు- అతగాడ గొంతులో కాస్త నిష్ఠూరం ధ్వనిగా వినపడింది. అనుకున్న ప్రకారం మర్నాడు మళ్లీసభయేర్పాట్లు జరిగేయి. అయితే ముందు రోజు జరిగిందానికీ, యివాల్టి సభకీ చాలా తేడావుంది. వూరిజనాలు ఎవరూ రాకుండా జాగ్రత్త పడ్డాను. మాచుట్టుపట్ల వూళ్లల్లో- కొద్దిమందే అవుగాక- కొంతమంది రసజ్ఞులు, కవులు, మంచీ చెడూ తెలిసిన వాళ్లూ వున్నారు. అయితే యిలాటి వాళ్లందర్నీ వెతికిపట్టుకొని సభకి తెచ్చేటప్పటికి నాకు చచ్చినంత శ్రమయింది. ఇంతా చేస్తే హాజరైన వాళ్ల సంఖ్యనిచూస్తే నిండా పాతికమందిలేరు. జనం పల్చగా వున్నారని, ఏదో మేర్భానీకి ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంఅని విద్వాంసుడు గ్రహించకుండా వుండేందుకే మళ్లీ తెర వేయించడం జరిగింది.

అనుకున్న వేళకి కాస్త అటూ యిటుగా కచేరీ ఆరంభంవయింది. మొదటిపాట వినీ

మతం వేరైతేను యేమోయి?
మనసు లొకటై మనుషులుంటే
జాత మన్నది లేచి పెరిగీ
లోకమున రాణించునోయి!

———— • ————

పరుల కలిమికి పొర్లియేడ్చే
పాపికెక్కడ సుఖం కద్దోయి?
ఒకరిమేల్ తన మేలనెంచే
నేర్పరికి మేల్ కొల్లలోయి!

గురజాడ

పూర్తి

వినగానే మూర్ఛవచ్చినంత పనయింది నాకు. ఓలొల్లాయి పాటని ఎత్తుకున్నాడు పండితుడు. సభలో తెరకి యిటు ప్రక్కన ఆసీనులైన రసజ్ఞులు ముఖాలు చూసుకోడం గమనించేను. పామర రజకంగా పాడదాంవనుకున్నాడు కాబోలు, రెండోపాటని పండిత జనరంజకంగా పాడ్తాడులే అని కొద్దిగా సరిపెట్టుకున్నాను. రెండోపాటకి ఆలాపన ఆరంభంవయింది. శ్రావ్యంగా వుందని సభికులు తలలూగించేరు. ఆలాపన పూర్తయింది. హటాత్తుగా. మరో రెండర్థాల బూతుపాటని ఎత్తుకొని, వూపిరి సలపనివ్వని వేగంతో పాటని పాడేడు పండితుడు. పాడిన విధానం భేషుగ్గా వున్నా, పాడిన పాట మాత్రం జగుప్సాకరంగా వుంది. నాకు చెమటలు పట్టేశాయి. తెరవెనక్కి పరిగెత్తి "ఇదేం పాటలండీ బాబూ! నిన్నటి పాండిత్యాన్ని ఏ తుంగలో తొక్కేశారు?" అన్నాను గాభరా పడిపోతూ. కోపంతోను, కసితోను కంపించిపోతున్న గొంతుకతో "ఏం, మీ జనాలకి యీ పాండిత్యంచాలదా? చాల్దంటే చెప్పండి, యింకాస్త ఘాటైన బూతుకూతలు నాలుగుపాడి వినిపిస్తాను." అన్నాడు రౌద్రంగా సభరసాభాసైంది. వచ్చినవాళ్లు రసజ్ఞులయ్యా అని ముందుగా యితగాడికి చెప్పక పోడం పెద్ద పొరపాటు. వచ్చిన రసజ్ఞులు అభినందిస్తుంటే, యితను ఆశ్చర్యపోతూ వుంటే చూడాలని నేను వేసిన ఎత్తుగడ చిత్తయిపోయింది. సభకి విచ్చేసిన రసజ్ఞులముందు తలెత్తుకోడం ఎలాగా అని ఓ పక్క మథనపడిపోతూ, సమక్షానికి విచ్చేసిన పండితుడ్ని చీవాట్లు పెట్టి అవమానించలేక మరోపక్క బాధపడిపోతూ సభని అంతటితో ఆపుచేయించాను గాయకుడికి అస్వస్తత చేసిందని సభామర్యాదలు తెలియని అతని శిష్యుడు యేదో విధంగా కార్యక్రమం జరిగిందనిపించాలనే వుద్దేశంలో యిలాటిలొల్లాయి పాటలు పాడేడని సర్దిచెప్పి సహృదయుల ముందు నా పరువు కాపాడడానికి ప్రయత్నం చేశాను. విద్వాంసుడ్ని విడిగా కల్సుకొని, అతని చేతిలో ఓ అయిదువందల పదహార్లు కుక్కి, గుట్టు చప్పుడుకాకుండా రాత్రికి రాత్రే మనుషుల్ని తోడిచ్చి అతన్ని వూరినుండి పంపేశాను.

రాయదుర్గంలో కథాతోరణం

అనంతపురం ఆకాశవాణి కేంద్రం వారు రాయదుర్గం సాహితీ కళాసమితి సంయుక్తాధ్వర్యంలో 25-7-93న 'కథా తోరణం' కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ప్రముఖ కథారచయిత శ్రీ శాంతినారాయణ కథా రచయితలను మిత, హిత వచనాలతో పరిచయం చేశారు. రాయదుర్గం ఎమ్.ఎల్.ఎ. శ్రీ పి.వేణుగోపాలరెడ్డి అధ్యక్షత వహించిన ఈ సభకు కథా రచయిత్రి శ్రీమతి డి. సుజాతాదేవి ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. తొలుత రాయదుర్గం సాహితీ కళాసమితి కార్యదర్శి శ్రీ కె. జగదీష్ ఆహ్వానం పలికారు. అనంతపురం ఆకాశవాణి కార్యక్రమ నిర్వహణాధికారి శ్రీ నాగసూరి వేణుగోపాల్ తమ ఆకాశవాణి ద్వారా ఆహుతుల సమక్షంలో ఏర్పాటు చేస్తున్న కార్యక్రమాలు ముఖ్యంగా కథా సమ్మేళనాలు ఎంతో స్పందన కలిగిస్తున్నాయని ఈ కార్యక్రమాల పట్ల అందరూ ఆసక్తి చూపిస్తున్నారని చెబుతూ ఇలాంటి కార్యక్రమాలు ఇకముందు కూడా జరపనున్నట్లు తెలియచేశారు. అధ్యక్షత వహించిన శ్రీ పి.వేణుగోపాలరెడ్డిగారు ప్రపంచమంతా నిండి ఉన్న అరాచకం, దోపిడీ, దౌర్జన్యాలు, కథా వస్తువులుగా రావాల్సిన ఆవశ్యకతను తెలియచేశారు. ముఖ్య అతిధి శ్రీమతి డి.సుజాతాదేవి, కథా రచనలోని వైశిష్ట్యాన్ని వివరిస్తూ రచయితలు వస్తు స్వీకారంలో సంస్కారాన్ని చూపాలని, కథకు ముడిపదార్థం వాస్తవికత కావాలని, అన్నారు. ఆకాశవాణి స్టేషన్ ఇంజనీర్ శ్రీ ఎస్.శాస్త్రీ కార్యక్రమ నిర్వహణాధికారి శ్రీ ఆర్.వి.రమణమూర్తి ఇతర ఊళ్ళలో కార్యక్రమాలు నిర్వహించడంలోని సాధకబాధకాలు వివరించారు.

ఈ కథాతోరణంలో శ్రీ.కె.జగదీష్, శ్రీమతి డి.సుజాతాదేవి, శ్రీ. పి. ఓబయ్య, శ్రీ కె.ఎమ్.రాయుడు ఎన్.కేశవరెడ్డి, కృష్ణవాణి బాలకొండ ఆంజనేయులు, స్వల్లపల్లి చిదంబరరెడ్డి తదితరులు స్వీయకథలు చదివారు. •

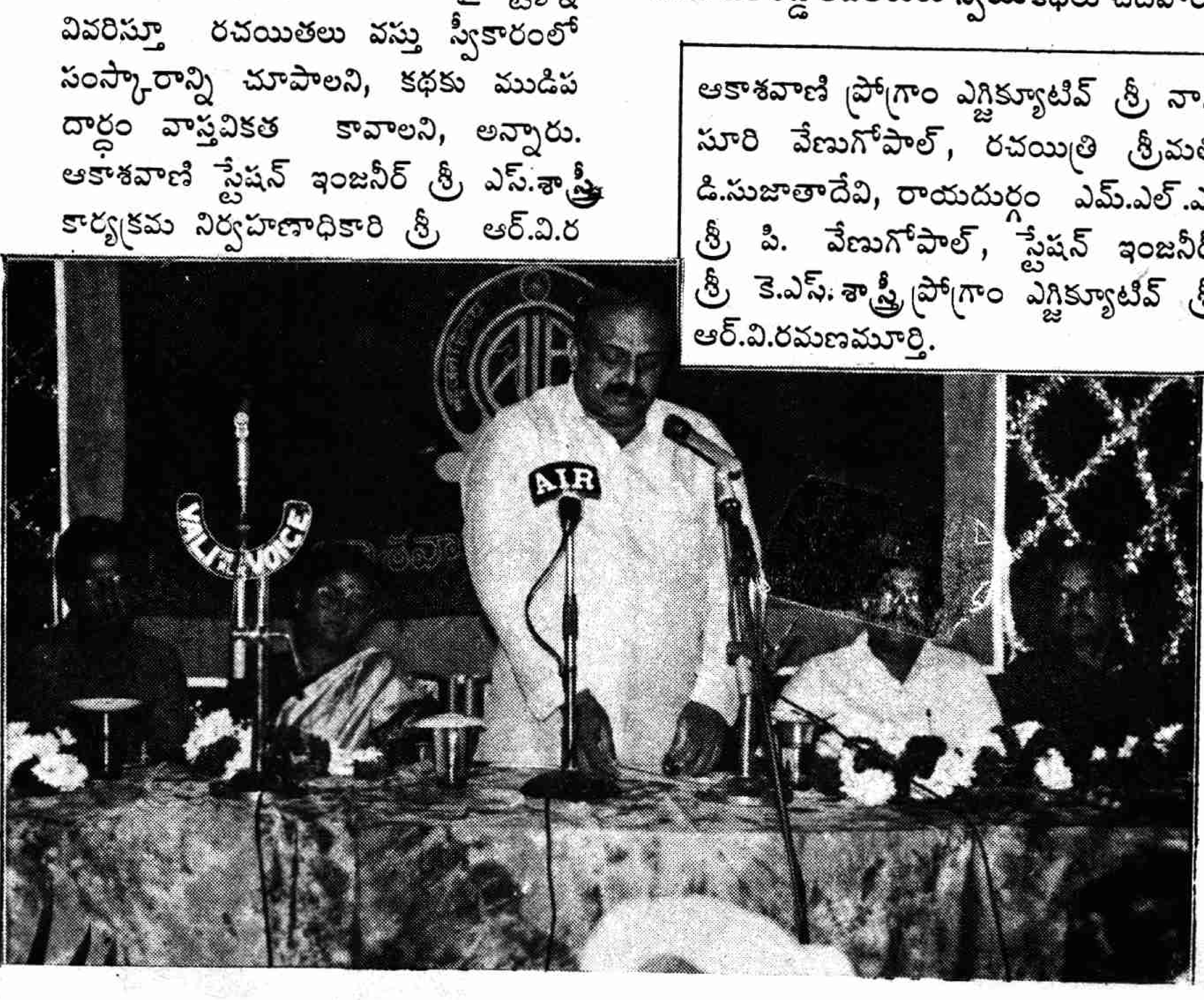

ఆకాశవాణి ప్రోగ్రాం ఎగ్జిక్యూటివ్ శ్రీ నాగసూరి వేణుగోపాల్, రచయిత్రి శ్రీమతి డి.సుజాతాదేవి, రాయదుర్గం ఎమ్.ఎల్.ఎ. శ్రీ పి. వేణుగోపాల్, స్టేషన్ ఇంజనీర్ శ్రీ కె.ఎస్.శాస్త్రీ ప్రోగ్రాం ఎగ్జిక్యూటివ్ శ్రీ ఆర్.వి.రమణమూర్తి.